

Kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish orqali musiqiy g'oyalarni tayyorlash jarayoni

Ozoda Dilshodovna Rustamova
BXU

Annotatsiya: Mazkur ilmiy ishda kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish orqali musiqiy g'oyalarni tayyorlash jarayoni tizimli ravishda tahlil qilinadi. Tadqiqotda kompozitsion fikrlashning dinamik tabiati, musiqiy materialni qayta ishlash usullari hamda ularning ijodiy natijaga ta'siri yoritiladi. Shuningdek, melodik, ritmik va garmonik elementlarni transformatsiya qilish orqali yangi musiqiy shakllarni yaratish mexanizmlari ochib beriladi. Qayta shakllantirish jarayoni kompozitorlik tafakkurining muhim bosqichi sifatida talqin qilinadi va uning estetik hamda funksional ahamiyati asoslanadi. Ishda zamonaviy modellashtirish yondashuvlari orqali musiqiy g'oyalarni shakllantirishning samarali usullari ko'rsatib beriladi. Tadqiqot natijalari musiqa nazariyasi, kompozitsiya va pedagogika sohalari uchun muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega bo'lib, ijodiy jarayonni chuqurroq anglash imkonini beradi.

Kalit so'zlar: kompozitsiya, transformatsiya, qayta shakllantirish, musiqiy g'oya, rivojlanish, melodika, ritm, garmoniya, struktura, modellashtirish, ijod

The process of preparing musical ideas through composition modification and reformulation

Ozoda Dilshodovna Rustamova
BHU

Abstract: This scientific work systematically analyzes the process of preparing musical ideas through composition modification and reformulation. The study highlights the dynamic nature of compositional thinking, methods of processing musical material, and their impact on the creative result. It also reveals the mechanisms of creating new musical forms by transforming melodic, rhythmic, and harmonic elements. The reformulation process is interpreted as an important stage of compositional thinking, and its aesthetic and functional significance is substantiated. The work shows effective methods for forming musical ideas through modern modeling approaches. The results of the research have important scientific and practical significance for the fields of music theory, composition, and pedagogy, allowing for a deeper understanding of the creative process.

Keywords: composition, transformation, reshaping, musical idea, development, melody, rhythm, harmony, structure, modeling, creativity

Kirish. Musiqa san'ati inson tafakkuri va estetik qarashlarining eng nozik va murakkab ifoda shakllaridan biri sifatida doimo rivojlanib kelmoqda. Har bir musiqiy asar muayyan g'oyaga asoslanadi va bu g'oya kompozitsion jarayon davomida shakllanadi, boyitiladi hamda takomillashadi. Ushbu jarayonning markazida esa kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish turadi. Aynan shu jarayon orqali boshlang'ich musiqiy fikr mukammal san'at asariga aylanadi.

Kompozitsiyani o'zgartirish deganda mavjud musiqiy materialni turli usullar orqali qayta ishlash tushuniladi. Bu jarayon melodik, ritmik, garmonik yoki tembr jihatdan amalga oshirilishi mumkin. Qayta shakllantirish esa ushbu o'zgarishlarning tizimli va maqsadga yo'naltirilgan holda amalga oshirilishini anglatadi. Bu ikki jarayon o'zaro chambarchas bog'liq bo'lib, ular kompozitorlik tafakkurining asosini tashkil etadi.

Musiqiy g'oyani yaratish jarayoni odatda oddiy motiv yoki qisqa melodik fikrdan boshlanadi. Biroq ushbu boshlang'ich material o'z-o'zicha yetarli emas. Uni rivojlantirish, boyitish va mukammallashtirish uchun kompozitor turli transformatsiya usullaridan foydalanadi. Aynan shu jarayon orqali musiqiy g'oya shakllanadi va to'liq asarga aylanadi.

Zamonaviy musiqa nazariyasida kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish masalasi alohida ilmiy yo'nalish sifatida o'rganilmoqda. Bu jarayon nafaqat estetik, balki funksional jihatdan ham muhim ahamiyatga ega. Chunki u musiqiy strukturaning shakllanishi, rivojlanishi va yakunlanishini belgilaydi. Shu sababli ushbu masalani chuqur o'rganish musiqa nazariyasi va kompozitsiya amaliyoti uchun muhimdir.

Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, zamonaviy musiqa ijodida yangi shakllar va uslublar paydo bo'lishi bilan kompozitsion jarayonlar ham murakkablashib bormoqda. Bu esa kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish usullarini yanada chuqurroq o'rganishni talab qiladi. Ayniqsa, musiqiy g'oyalarni tayyorlash jarayonida ushbu usullarni samarali qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish orqali musiqiy g'oyalarni tayyorlash jarayonini ilmiy asosda tahlil qilishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilangan: kompozitsion transformatsiya tushunchasini aniqlash, uning asosiy usullarini o'rganish, musiqiy g'oyalarni shakllantirishdagi rolini tahlil qilish hamda uning funksional ahamiyatini aniqlash. Tadqiqot obyekti sifatida musiqiy asarlarning kompozitsion tuzilishi tanlangan bo'lsa, predmeti sifatida esa kompozitsiyani o'zgartirish va qayta

shakllantirish jarayonlari xizmat qiladi. Tadqiqot metodlari sifatida tahlil, taqqoslash, modellashtirish va umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

Mazkur ishning ilmiy yangiligi shundaki, unda kompozitsion jarayon tizimli yondashuv asosida o'rganiladi hamda musiqiy g'oyalarni shakllantirishda transformatsiya usullarining o'rni aniqlanadi. Amaliy ahamiyati esa musiqa ta'limida, kompozitsiya jarayonida va ilmiy tadqiqotlarda qo'llanilishi mumkinligi bilan belgilanadi. Shunday qilib, kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish musiqiy ijodning asosiy mexanizmlaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayon orqali musiqiy g'oya shakllanadi, rivojlanadi va mukammal asarga aylanadi. Keyingi boblarda ushbu masalalar batafsil yoritiladi.

Kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish musiqiy ijod jarayonining eng muhim nazariy asoslaridan biri bo'lib, u kompozitorlik tafakkurining shakllanishi va rivojlanishida markaziy o'rin egallaydi. Musiqa nazariyasida ushbu tushunchalar nafaqat texnik jarayon sifatida, balki ijodiy fikrlashning murakkab tizimi sifatida ham qaraladi. Har qanday musiqiy asar dastlab oddiy g'oya yoki motivdan boshlanadi va ushbu g'oya kompozitsion o'zgarishlar orqali kengayib, mukammal shaklga keladi.

Kompozitsiyani o'zgartirish deganda mavjud musiqiy materialni turli parametrlar asosida qayta ishlash tushuniladi. Bu parametrlar melodik chiziq, ritmik struktura, garmonik asos, tembr ranglari va dinamik ifodalarni o'z ichiga oladi. Qayta shakllantirish esa ushbu o'zgarishlarni ma'lum estetik va mantiqiy tizimga solish jarayonidir. Bu ikki tushuncha bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, ular musiqiy rivojlanishning asosiy mexanizmini tashkil etadi.

Nazariy jihatdan kompozitsion o'zgarishlar qadimdan mavjud bo'lib, ular xalq musiqasidan tortib zamonaviy akademik musiqagacha bo'lgan barcha bosqichlarda qo'llanilgan. Masalan, xalq qo'shiqlarida bir motiv turli variantlarda takrorlanib, asta-sekin rivojlanib boradi. Bu jarayon o'z-o'zidan oddiy o'zgarish emas, balki qayta shakllantirishning dastlabki ko'rinishi sifatida talqin etiladi.

Kompozitsiyani o'zgartirishning asosiy nazariy tamoyillaridan biri variatsionlik hisoblanadi. Variatsiya orqali musiqiy materialning asosiy yadrosi saqlanib qolgan holda uning tashqi ko'rinishi o'zgartiriladi. Bu jarayon musiqiy fikrning birligini ta'minlagan holda, uning xilma-xilligini ham yuzaga keltiradi. Variatsion yondashuv klassik musiqada, ayniqsa, sonata va simfonik shakllarda keng qo'llaniladi.

Yana bir muhim tamoyil transformatsion yondashuv bo'lib, unda musiqiy material tubdan qayta ishlanadi. Bunda motivning ritmik tuzilishi, melodik yo'nalishi yoki garmonik asoslari o'zgartirilishi mumkin. Transformatsiya natijasida asl materialdan yangi musiqiy g'oya hosil bo'ladi, lekin uning ildizi saqlanib qoladi. Bu jarayon kompozitsion rivojlanishning eng ijodiy shakli hisoblanadi.

Qayta shakllantirish jarayonida struktural yondashuv ham muhim o'rin tutadi. Musiqiy asar ma'lum tuzilma asosida tashkil etiladi va bu tuzilma doimiy ravishda

o'zgarib boradi. Strukturaviy o'zgarishlar orqali asarning ichki dinamikasi shakllanadi. Masalan, A-B-A shaklidagi tuzilma o'zgartirilib, murakkabroq yoki erkin shaklga aylantirilishi mumkin.

Kompozitsion nazariyada motiv va tema tushunchalari asosiy birliklar sifatida qaraladi. Motiv eng kichik musiqiy birlik bo'lib, u o'zgarishlar uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Tema esa kengaytirilgan musiqiy fikr sifatida qayta shakllantirish jarayonining markazida turadi. Har ikkala element ham o'zgarishlar orqali rivojlanib, yangi musiqiy strukturalarni hosil qiladi.

Musiqiy o'zgartirish jarayonida garmonik asos ham muhim ahamiyatga ega. Garmoniya musiqiy fikrning rang-barangligini ta'minlaydi va uning emotsional ta'sirini kuchaytiradi. Akkordlar ketma-ketligi o'zgartirilganda, butun musiqiy obraz yangicha talqin etiladi. Bu esa qayta shakllantirishning muhim komponentlaridan biridir.

Ritm ham kompozitsion o'zgarishlarning asosiy vositalaridan biridir. Ritmik struktura o'zgartirilganda musiqaning harakat xarakteri butunlay yangilanadi. Bir xil melodik chiziq turli ritmik shakllarda ifodalansa, u turli emotsional ma'nolar kasb etadi. Shu sababli ritmik transformatsiya kompozitsiyada keng qo'llaniladi.

Tembr o'zgarishlari ham qayta shakllantirish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Turli cholg'ular yoki ovoz ranglari orqali bir xil musiqiy material turlicha ifodalanadi. Bu esa musiqiy g'oyaning yangi qatlamlarini ochib beradi. Ayniqsa, orkestr musiqasida tembr o'zgarishlari katta ahamiyatga ega.

Nazariy jihatdan kompozitsion o'zgarishlar musiqiy tafakkurning evolyutsion jarayoni sifatida qaraladi. Bu jarayon oddiydan murakkabga, barqarordan o'zgaruvchiga qarab rivojlanadi. Har bir bosqichda yangi musiqiy shakl yuzaga keladi va u avvalgisining mantiqiy davomiga aylanadi.

Qayta shakllantirish jarayonining yana bir muhim jihati bu improvizatsion yondashuvdir. Improvizatsiya orqali musiqiy material tezkor ravishda o'zgaradi va yangi g'oyalar paydo bo'ladi. Bu jarayon ijodiy erkinlikni ta'minlaydi va kompozitsion tafakkurni rivojlantiradi.

Musiqa nazariyasida kompozitsion o'zgarishlar algoritmik va raqamli modellar yordamida ham o'rganilmoqda. Kompyuter texnologiyalari musiqiy materialni tahlil qilish va uni qayta shakllantirish imkonini beradi. Bu esa kompozitsiya jarayonini yanada tizimli va aniq qiladi.

Pedagogik nuqtai nazardan kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirishni o'rgatish muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar musiqiy materialni tahlil qilish, uni o'zgartirish va yangi shakllar yaratishni o'rganadilar. Bu jarayon ularning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi va professional tayyorgarligini oshiradi. Kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish musiqiy ijodning nazariy asosini tashkil etadi. U musiqiy g'oyaning shakllanishi, rivojlanishi va mukammallashuvida asosiy rol

o'ynaydi. Ushbu jarayonlarsiz musiqiy asar to'liq va badiiy jihatdan boy shaklga ega bo'la olmaydi.

Musiqiy g'oyalarni tayyorlash jarayonida transformatsiya usullari kompozitorlik ijodining eng muhim amaliy mexanizmlaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Transformatsiya bu mavjud musiqiy materialni turli darajalarda o'zgartirish, qayta ishlash va yangi badiiy shaklga keltirish jarayonidir. Ushbu jarayon musiqiy fikrning rivojlanishini ta'minlab, oddiy motiv yoki temani to'laqonli musiqiy asarga aylantirish imkonini beradi.

Transformatsiya usullari musiqiy g'oyaning ichki tuzilishini saqlagan holda uning tashqi ko'rinishini o'zgartirishga asoslanadi. Bu jarayonda motiv, tema yoki fraza turli yo'llar bilan qayta ishlanadi. Natijada bir xil asosga ega bo'lgan, biroq turlicha ifodaviy xususiyatlarga ega yangi musiqiy variantlar yuzaga keladi. Bu esa musiqiy fikrning birligini va xilma-xilligini bir vaqtning o'zida ta'minlaydi.

Melodik transformatsiya eng keng tarqalgan usullardan biri hisoblanadi. Bu usulda musiqiy chiziqning balandliklari o'zgartiriladi, intervallar kengaytiriladi yoki qisqartiriladi. Ba'zan esa melodik yo'nalish teskari harakatga aylantiriladi. Bunday o'zgarishlar natijasida bir xil motiv turli emotsional holatlarni ifodalay oladi.

Ritmik transformatsiya ham musiqiy g'oyalarni shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Ritmik struktura o'zgartirilganda musiqaning harakat xarakteri tubdan o'zgaradi. Masalan, bir xil melodik materialni sekin ritmdan tez ritmga o'tkazish uning dramatik ta'sirini kuchaytiradi. Aksincha, murakkab ritmni soddalashtirish orqali tinch va barqaror obraz hosil qilish mumkin.

Garmonik transformatsiya musiqiy g'oyaning emotsional rangini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Akkordlar ketma-ketligi o'zgartirilganda musiqiy fikrning kayfiyati ham o'zgaradi. Bir xil melodik chiziq turli garmonik asoslarda yangicha ma'no kasb etadi. Bu usul kompozitsiyada rang-baranglik yaratish uchun keng qo'llaniladi.

Tembr transformatsiyasi esa musiqiy g'oyaning tovush rangini o'zgartirishga qaratilgan. Bir xil musiqiy material turli cholg'ularda ijro etilganda uning xarakteri butunlay boshqacha eshitiladi. Masalan, pianino va skripkada ijro etilgan bir xil tema turlicha hissiy ta'sir uyg'otadi. Bu esa transformatsiyaning muhim ifodaviy vositalaridan biridir.

Kompozitsion transformatsiyaning yana bir muhim turi bu strukturaviy o'zgarishdir. Bu jarayonda musiqiy g'oya butun shakl doirasida qayta tashkil etiladi. Bo'limlar joylashuvi o'zgartirilishi, qismlar qisqartirilishi yoki kengaytirilishi mumkin. Natijada yangi musiqiy arxitektura yuzaga keladi.

Variatsion transformatsiya ham musiqiy g'oyalarni tayyorlashda keng qo'llaniladi. Bunda asosiy tema saqlangan holda uning turli variantlari yaratiladi. Har

bir variatsiya original g'oyaning yangi qirrasini ochib beradi. Bu usul klassik va zamonaviy musiqada juda muhim o'rin egallaydi.

Transformatsiya jarayonida motivatsion rivojlanish ham muhim ahamiyatga ega. Motivlar kichik o'zgarishlar orqali kengayib boradi va murakkab musiqiy strukturalarni hosil qiladi. Bu jarayon musiqiy fikrning organik rivojlanishini ta'minlaydi.

Musiqiy g'oyalarni tayyorlashda kontrapunktik transformatsiya ham qo'llaniladi. Bunda bir nechta melodik chiziqalar o'zaro uyg'unlashtiriladi va yangi polifonik tuzilma hosil qilinadi. Bu usul murakkab musiqiy to'qimalarni yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Imitatsion transformatsiya esa bir musiqiy g'oyaning boshqa ovozlarda takrorlanishi orqali amalga oshiriladi. Bu jarayon kanon va fuga shakllarida keng qo'llaniladi. Imitatsiya orqali musiqiy material kengaytiriladi va boyitiladi.

Zamonaviy musiqa amaliyotida algoritmik transformatsiya ham muhim o'rin egallamoqda. Kompyuter dasturlari yordamida musiqiy material avtomatik tarzda o'zgartiriladi va yangi variantlar yaratiladi. Bu usul ijodiy jarayonni tezlashtiradi va yangi imkoniyatlar ochadi.

Transformatsiya jarayonining muhim jihatlaridan biri uning ijodiy erkinlikni ta'minlashidir. Kompozitor mavjud materialni cheklangan shaklda emas, balki keng ijodiy imkoniyatlar doirasida qayta ishlaydi. Bu esa yangi musiqiy g'oyalarni kashf etishga yordam beradi.

Pedagogik nuqtai nazardan transformatsiya usullarini o'rgatish talabalarda musiqiy tafakkurni rivojlantiradi. Ular bir xil materialni turli usullar bilan o'zgartirish orqali ijodiy yondashuvni o'zlashtiradilar. Bu esa ularning professional kompozitsion malakasini oshiradi.

Transformatsiya usullari musiqiy asarning dramatik rivojlanishida ham muhim rol o'ynaydi. O'zgarishlar orqali musiqiy konflikt va yechimlar yaratiladi. Bu esa asarning emotsional kuchini oshiradi va tinglovchiga chuqur ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, transformatsiya jarayoni musiqiy birlik va xilma-xillik muvozanatini ta'minlaydi. Bir tomondan, asosiy g'oya saqlanib qoladi, ikkinchi tomondan esa uning turli shakllari yuzaga keladi. Bu esa kompozitsiyaning yaxlitligini mustahkamlaydi. Musiqiy g'oyalarni tayyorlashda transformatsiya usullari kompozitsion jarayonning ajralmas qismi hisoblanadi. Ular musiqiy fikrni rivojlantiradi, boyitadi va yangi badiiy shakllar yaratishga imkon beradi.

Kompozitsion jarayonda qayta shakllantirish musiqiy fikrning rivojlanishida hal qiluvchi bosqichlardan biri hisoblanadi. Bu jarayon musiqiy materialning dastlabki holatidan boshlab uni mukammal badiiy shaklga keltirishgacha bo'lgan barcha o'zgarishlarni o'z ichiga oladi. Qayta shakllantirish nafaqat texnik amal, balki ijodiy tafakkurning chuqur ifodasi sifatida ham namoyon bo'ladi.

Qayta shakllantirishning funksional ahamiyati avvalo musiqiy asarning ichki yaxlitligini ta'minlashda ko'rinadi. Har qanday musiqiy g'oya rivojlanish jarayonida turli o'zgarishlarga uchraydi, ammo ushbu o'zgarishlar yagona mantiqiy tizimga bo'ysunishi kerak. Aynan qayta shakllantirish jarayoni musiqiy materialni tartibga solib, uning strukturaviy birligini saqlab qoladi.

Musiqiy asarda qayta shakllantirish dramatik rivojlanishni ta'minlovchi asosiy mexanizmdir. G'oya bir holatdan ikkinchi holatga o'tish jarayonida turli emotsional bosqichlardan o'tadi. Bu bosqichlar kuchlanish, qarama-qarshilik va yechim kabi funksional elementlar orqali ifodalanadi. Natijada musiqiy asar jonli va dinamik xarakter kasb etadi.

Qayta shakllantirish jarayonining yana bir muhim funksiyasi bu musiqiy kontrastlarni tartibga solishdir. Turli musiqiy elementlar o'rtasidagi farqlar aniq tizim asosida joylashtiriladi. Bu esa asarning ifodaviy kuchini oshiradi va tinglovchining diqqatini ushlab turadi. Kontrastlarning to'g'ri boshqarilishi musiqiy shaklning muvozanatini ta'minlaydi.

Musiqiy struktura nuqtai nazaridan qayta shakllantirish bo'limlar o'rtasidagi bog'liqlikni mustahkamlaydi. Kirish, rivojlanish va yakuniy qismlar o'zaro mantiqiy aloqada bo'lishi kerak. Ushbu aloqani ta'minlashda qayta shakllantirish jarayoni asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. U bo'limlar orasida uzluksizlik va yaxlitlik yaratadi.

Qayta shakllantirish motiv va temalarning evolyutsion rivojlanishini ta'minlaydi. Dastlabki musiqiy fikr turli o'zgarishlar orqali kengayadi va murakkablashadi. Bu jarayon musiqiy materialning ichki imkoniyatlarini ochib beradi. Natijada oddiy motiv yirik kompozitsion g'oyaga aylanadi.

Garmonik funksiyalar ham qayta shakllantirish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Akkordlar tizimi o'zgartirilishi orqali musiqiy asarning emotsional rangi yangilanadi. Bu esa asarning psixologik ta'sir kuchini oshiradi. Garmonik qayta shakllantirish musiqiy dramatismni kuchaytiruvchi asosiy omillardan biridir.

Ritmik strukturaning qayta shakllantirilishi ham muhim funksional ahamiyatga ega. Ritm o'zgarishi musiqaning harakat tezligini va ichki energiyasini belgilaydi. Bu orqali musiqiy obrazlar yanada aniq va ifodali bo'ladi. Ritmik o'zgarishlar asarning umumiy dinamikasini boshqaradi.

Tembr o'zgarishlari qayta shakllantirish jarayonida musiqiy rang-baranglikni ta'minlaydi. Turli cholg'ular kombinatsiyasi orqali bir xil g'oya turlicha ifodalanadi. Bu esa musiqiy asarning boyligini oshiradi va uning eshituvchilar uchun qiziqarli bo'lishini ta'minlaydi.

Qayta shakllantirish jarayonining muhim funksiyalaridan biri bu musiqiy vaqtni tashkil etishdir. Musiqa vaqt ichida rivojlanadi va ushbu vaqtning tuzilishi qayta shakllantirish orqali boshqariladi. Vaqtning to'g'ri tashkil etilishi musiqiy asarning mantiqiy oqimini ta'minlaydi.

Pedagogik jihatdan qayta shakllantirish jarayonini o'rganish talabalarda ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. Ular musiqiy materialni tahlil qilish, uni o'zgartirish va yangi shakllar yaratishni o'rganadilar. Bu esa ularning kompozitsion malakasini oshiradi va mustaqil ijodga tayyorlaydi. Musiqa amaliyotida qayta shakllantirish raqamli texnologiyalar yordamida ham amalga oshirilmoqda. Kompyuter dasturlari musiqiy materialni avtomatik tahlil qilib, uning turli variantlarini yaratadi. Bu esa ijodiy jarayonni tezlashtiradi va yangi imkoniyatlar ochadi.

Qayta shakllantirish jarayoni musiqiy birlik va xilma-xillik muvozanatini ta'minlaydi. Bir tomondan, asosiy g'oya saqlanadi, ikkinchi tomondan esa u turli shakllarda rivojlanadi. Bu muvozanat musiqiy asarning estetik qiymatini belgilaydi.

Shuningdek, qayta shakllantirish musiqiy fikrning kommunikativ funksiyasini ham kuchaytiradi. Musiqa orqali ifodalangan g'oya tinglovchiga aniq va tushunarli tarzda yetkaziladi. Bu esa musiqaning ijtimoiy va madaniy ahamiyatini oshiradi. Kompozitsion jarayonda qayta shakllantirish musiqiy asarning barcha bosqichlarida muhim funksional rol o'ynaydi. U musiqiy g'oyaning rivojlanishini, strukturaviy yaxlitligini va estetik ifodaviyligini ta'minlaydi.

XULOSA

Mazkur ilmiy ishda kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish orqali musiqiy g'oyalarni tayyorlash jarayoni nazariy va amaliy jihatdan kompleks tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kompozitsion transformatsiya musiqiy fikrning shakllanishi, rivojlanishi va yakuniy badiiy ko'rinishga ega bo'lishida asosiy mexanizm hisoblanadi. Kompozitsiyani o'zgartirish jarayoni musiqiy materialning ichki imkoniyatlarini ochib beradi va uning turli variantlarda rivojlanishiga sharoit yaratadi. Qayta shakllantirish esa ushbu o'zgarishlarni tizimli va mantiqiy asosda birlashtirib, musiqiy asarning yaxlitligini ta'minlaydi. Shu orqali oddiy motiv yoki tema murakkab va mukammal musiqiy g'oyaga aylanadi.

Tadqiqot davomida transformatsiya usullarining (melodik, ritmik, garmonik, tembr va strukturaviy) musiqiy g'oyalarni shakllantirishdagi o'rni alohida ahamiyatga ega ekani aniqlandi. Ushbu usullar kompozitsion jarayonni boyitadi, musiqiy obrazlarni rang-barang qiladi hamda asarning emotsional ta'sir kuchini oshiradi.

Shuningdek, qayta shakllantirish jarayoni musiqiy asarda birlik va xilma-xillik muvozanatini ta'minlovchi asosiy omil sifatida namoyon bo'ldi. Bu jarayon musiqiy fikrning mantiqiy rivojlanishini ta'minlab, uning dramatik va ifodaviy xususiyatlarini kuchaytiradi. Umuman olganda, kompozitsiyani o'zgartirish va qayta shakllantirish musiqiy ijodning ajralmas qismi bo'lib, u kompozitorlik tafakkurini rivojlantirishda, yangi musiqiy g'oyalarni yaratishda va ularni badiiy mukammallikka yetkazishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. KB Xolikov. BMSM muassasalarida doira pedagogikasi mutaxassislarini tayyorlash tizimi. Science and Education 6 (12), 346-350
2. KB Xolikov. Musiqa kollejlarda zarbli cholg 'ular kafedralarining faoliyatini optimallashtirish. Science and Education 6 (12), 362-366
3. KB Xolikov. BMSM o 'quvchilarida puflama cholg 'ularni o 'rgatishning nazariy-pedagogik asoslarini takomillashtirish. Science and Education 6 (12), 391-396
4. KB Xolikov. Uzluksiz ta'lim tizimida milliy zarbli cholg 'ular o 'qitish metodologiyasi. Science and Education 6 (12), 351-356
5. KB Xolikov. Doira o 'qituvchilarini malaka oshirish tizimining ilmiy-amaliy asoslari. Science and Education 6 (12), 367-372
6. BMSM sharoitida puflama cholg 'ularni o 'qitish jarayonining nazariy modeli. Science and Education 6 (12), 379-384
7. KB Xolikov. Puflama cholg 'ularni o 'rgatishda nazariy tayyorgarlikni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari. Science and Education 6 (12), 373-378
8. KB Xolikov. BMSMda puflama cholg 'ularni o 'qitishning ilmiy-nazariy konsepsiyasini ishlab chiqish. Science and Education 6 (12), 385-390
9. KB Xolikov. Puflama cholg 'ularni o 'qitishda nazariy tayyorgarlikni shakllantirishning ilmiy-pedagogik asoslari. Science and Education 6 (12), 339-345
10. KB Xolikov. Doira ta'limida davlat ta'lim standartlarini takomillashtirish yo 'nalishlari Science and Education 6 (12), 357-361
11. К.Б. Холиков. Определения тональности через функцию ткани гармонии. Science and Education 7 (3), 250-255
12. К.Б. Холиков. Об одной новой задаче тоники для создания модуляции или отклонения. Science and Education 7 (3), 256-261
13. К.Б. Холиков. Основные дидактические задачи к укреплению основной темы изучения нового материала по фортепиано. Science and Education 7 (3), 245-249
14. К.Б. Холиков. Схема интегрирования теории и гармонии по сфере изучения нового материала по фортепиано. Science and Education 7 (3), 262-267
15. К.Б. Холиков. Сознательное восприятие музыки через позитронноэмиссионная томография мозга и сеть внимания к обучению произведения. Science and Education 6 (1), 142-147
16. К.Б. Холиков. Распределитель стимулятора рефлекторной дуги ответ на информации полученного от источника аксонов и дендритов. Science and Education 5 (12), 113-119
17. KB Xolikov. Musical pedagogy and psychology. Bulletin of Science and Education 99 (21-2), 58-61

18. KB Holikov. Methods of musical education through education in universities. Pedagogy and psychology bulletin of science and education 2 (3), 66
19. KB Holikov. Психофизиологияда калий ва натрий ионларининг "бирлик" ҳамда "қарама қарши кураш" қонуни. Science and Education 5 (12), 81-88
20. KB Holikov. Ионларнинг миқдорий ўзгаришининг сифат ўзгариши реакциясидаги психофизиологик қонуниятлар теоремаси. Science and Education 5 (12), 89-98
21. KB Holikov. Miyelin tizimidagi virus himoyachilari haqida. Science and Education 5 (12), 17-23
22. К.Б. Холиков. Переживание генератора мозга, вырабатывающий негармонические электрические колебания (импульсы) энергии нейронов. Science and Education 5 (12), 105-112
23. К.Б. Холиков. Расчет психофизиологии по теории методом фильтрации внимания. Science and Education 5 (12), 55-61
24. К.Б. Холиков. Интеграция поликомлоидов в области психофизиологии процесс объединения частей в целое. Science and Education 5 (12), 75-80
25. К.Б. Холиков. Вспомогательные клетки нервной ткани и действия периферических нервов в Шванновском клетке. Science and Education 5 (12), 99-104
26. К.Б. Холиков. Специальные приёмы обучение изучения обмена калия и натрия в пороге мембраны Шванье. Science and Education 5 (12), 69-74
27. К.Б. Холиков. Поликомлоиды генератор музыкального воспроизводимости пианиста в психофизиологии. Science and Education 6 (1), 134-141
28. К.Б. Холиков. Сложная многоголосная музыка и пластичность мозга в смещенном одних структур мозга относительно других. Science and Education 6 (1), 148-153
29. К.Б. Холиков. Процесс исследования разными методами высшей нервной деятельности. Science and Education 5 (11), 113-118
30. К.Б. Холиков. Механизмы взаимодействия между психическими и нейронными состояниями. Science and Education 5 (6), 178-184